

Motion till riksdagen 2011/12:Fi8

av Per Bolund (MP)
med anledning av prop. 2011/12:64

Utvidgning av verksamhetsområdet för Europeiska utvecklingsbanken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EBRD:s utlåning till energiprojekt som bygger på användning av fossil energi måste fasas ut och resurserna riktas helt mot förnybar energi och energieffektivisering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EBRD på ett tydligare sätt måste medverka till demokratiseringen av länderna i Nordafrika än vad man gör i sin nuvarande verksamhet.

Motivering

Den arabiska våren har möjliggjort demokratiska framgångar i länder som tidigare styrts med odemokratiska metoder. Den politiska situationen i bl.a. Egypten, Tunisien, Jordanien och Marocko är dock fortfarande mycket oklar. I det viktiga arbetet att omvandla länderna i Nordafrika till demokratier kan Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) vara ett viktigt verktyg.

För att EBRD ska kunna vara ett sådant verktyg krävs dock förändringar av bankens inriktning. EBRD måste ha som sitt primära fokus att utrota fattigdomen snarare än att enbart fokusera på att öka tillväxten. I artikel 1 i EBRD:s stadgar står att banken endast får verka i länder som bekänner sig till och tillämpar principerna om flerpartisystem, demokrati och pluralism. Detta bör vägleda bankens verksamhet mer än i dag, där banken har varit ovillig att sätta ned foten mot odemokratiska ledare. De enda länder där banken begränsar verksamheten i dag är Turkmenistan, Vitryssland och Uzbekistan, vilket skickar en signal till ledare i länder såsom Kazakstan, Azerbajdzjan och Ryssland att de anses tillämpa demokratiska principer. Samma förhållningssätt i Nordafrika riskerar att leda till att stärka odemokratiska styren och skicka en

Fel! Okänt namn på

signal till regionens ledare att de demokratiska reformer som redan genomförts är tillräckliga. EBRD måste skärpa sin definition av "länder som bekänner sig till och som tillämpar principerna om flerpartisystem, demokrati och pluralism" och avstå från utlåning i länder med stora demokratiska brister och som bryter mot grundläggande mänskliga rättigheter. Detta bör också styra Sveriges agerande i bankens styrelse i samband med omröstning om nya medlemmar.

Även om EBRD har som uppgift att främja hållbar utveckling i all sin verksamhet, har banken inte fullföljt dessa intentioner i sin verksamhet. I alltför många investeringar, t.ex. i guldgruvan Kumtor i Kirgizistan, stålverksamheten i Arcelor Mittal eller i de gruvinvesteringar som banken gjort i Mongoliet, har EBRD:s projekt orsakat allvarliga miljöskador eller misslyckats med att förbättra redan allvarliga miljöproblem. För att möta det akuta problemet med klimatförändringen måste EBRD ställa sig i spetsen för minskat fossilenergiberoende. Här går tyvärr banken i dag i motsatt riktning. EBRD:s utlåning till fossil energi (kol, olja och fossilgas) har stigit kraftigt under senare år, bl.a. med mer än en tredubbling bara mellan 2008 och 2009. Bankens utlåning till förnybar energi är däremot fortfarande på en alltför låg nivå och stod 2009 inte ens för hälften av bankens energilångivning. EBRD bör snarast avbryta allt stöd till energiprojekt baserade på fossila bränslen och slussa över investeringarna till insatser för förnybar energi och energieffektivisering.

Stockholm den 8 mars 2012

Per Bolund (MP)